

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2019

Marking Scheme

Polish

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

Sztuczna pszczoła ocali ludzkość przed głodem?

Uwaga:

Przy przyznawaniu punktów w części II i III będą brane pod uwagę następujące elementy:

1. Przejrzystość celu – kandydat zrozumiał pytanie i wie, jak podejść do udzielenia odpowiedzi – 30%
2. Spójność wypowiedzi – kandydat dobiera właściwy materiał, korzystając z niego w uporządkowany i celowy sposób – 30%
3. Znajomość języka – kandydat wykazuje na tyle dobrą znajomość języka, by w sposób jasny i w miarę płynny przekazać treść – 30%
4. Zasady – gramatyka i ortografia – 10%

Część I (30/100)

Właściwa odpowiedź, wyrażona własnymi słowami, udzielona na podstawie tekstu

1. Wyjaśnij własnymi słowami znaczenie następujących słów w kontekście tekstu: (5)

- a) **ocalić** (tytuł)
- b) **smukły** (akapit 1)
- c) **przydomek** (akapit 2)
- d) **obecnie** (akapit 4)
- e) **przystosować** (akapit 9)

1 pkt za każde słowo

- a) ochronić, uratować, przyjść na ratunek, przyjść z pomocą *itp.*
- b) chudy, cienki, mizerny, szczupły, drobny, delikatny, niewielki *itp.*
- c) przezwisko, pseudonim, alias, ksywa *itp.*
- d) aktualnie, teraz, dzisiaj, chwilowo *itp.*
- e) przerobić, dopasować, zmienić, przekształcić, adaptować *itp.*

2. Zdaniem autora tekstu, co jest przyczyną „zespołu masowego wymierania pszczoły miodnej” na świecie? (5)

1 pkt za każdy przykład

- Nikt nie wie na pewno, dlaczego pszczoły masowo wymierają. (akapit 5)
- Ogólnie uważa się, że może to być związane z następującymi czynnikami:
 - 1. obniżenie się odporności pszczół
 - 2. trujące substancje w pestycydach
 - 3. mikroby

- 4. zmiany klimatyczne
- 5. promieniowanie elektromagnetyczne
- itp.

3. W świetle artykułu, a) jak wygląda, i b) jak działa robot-zapylacz skonstruowany przez dr. Dalewskiego z Politechniki Warszawskiej? (5)

a) 2 pkt

- Jest to półmetrowy robot poruszający się po ziemi (akapit 1), który „wygląda jak mały samochodzik z wysokim zawieszeniem.” (akapit 7) Z przodu ma on wystającą kolorową miotłkę do zapylania roślin. (akapit 1)

b) 3 pkt

- Jest to urządzenie automatyczne. Wystarczy, że człowiek ustawi odpowiednie parametry w komputerze, np. określi, jakie kwiaty mają być zapylane i na jakim obszarze. Robot sam decyduje, jaką trasę wybierze. „Akumulatory maszyny są na tyle wydajne, że pozwalają na kilka godzin pracy non stop na powierzchni kilkuset metrów kwadratowych.” (akapit 8)

- itp.

4. Na podstawie przeczytanego artykułu, do jakiego stopnia nowoczesna technologia jest w stanie zastąpić pszczoły w ich zadaniach? (5)

3 pkt

- Naziemny robot jest w stanie częściowo zastąpić pszczoły w zapylaniu kwiatów na plantacjach i w sadach, gdzie odstęp między roślinami są wystarczająco duże, ale nie na naturalnych łąkach (akapit 2), gdyż „jadąc, zniszczyłby zbyt wiele roślin.” (akapit 7)

2 pkt

- Do dzisiaj sztuczna pszczoła nie jest w stanie zastąpić naturalnej pszczoły przy produkcji miodu. (akapit 11)

- itp.

5. a) Jak daleko są posunięte prace dr. Dalewskiego nad stworzeniem latającego robota-pszczoły i na czym polega największa trudność w jego skonstruowaniu?

b) Co oznacza podsumowująca wypowiedź dr. Dalewskiego, że jest „to jeszcze pieśń przyszłości”? (5)

a) 3 pkt

- Początkowo naukowiec planował, że sztuczna pszczoła będzie zbliżona wyglądem do prawdziwej pszczoły. Szybko okazało się to jednak dużym wyzwaniem. (akapit 3)

- Działalność latającej sztucznej pszczoły jest niestety ograniczona tylko do powierzchni 3x3 metry. (akapit 10)

- Hałas, jaki wydaje ten latający robot, przypomina trochę bzyczenie pszczoły. (akapit 10)

- „Wygląda jak dron, ma cztery śmigiełka na bokach oraz wijkę z kolorowymi piórkami do zapylania sterującą z przodu jak długie odnoże. Przypomina już nieco owada i bzyczy.” (akapit 10)

- Największa trudność polega na tym, że dotychczas znane baterie zasilające takie lekkie i delikatne urządzenia ważą za dużo i są za mało wydajne oraz że sterujące kamery są za słabe. (akapity 3 i 10)

- *itp.*

- **b) 2 pkt**

- to jeszcze nic pewnego; prace są dopiero w powijakach i może będą zrealizowane kiedyś w przyszłości (akapit 10)

- *itp.*

6. a) Wyjaśnij, jak badania dr. Dalewskiego mogłyby przyczynić się do wspomagania zdrowia populacji pszczół?

b) Omów inne sposoby, które mogłyby być użyte do tego samego celu. **(5)**

- **a) 4 pkt**

- Poprzez użycie robota do inteligentnego dawkowania środków ochrony roślin i nawozów na plantacjach można by w znacznym stopniu zredukować zastosowanie szkodliwych substancji chemicznych. (akapit 9)

- „Urządzenie będzie jeździło po uprawach i wyszukiwało tylko te części roślin, które są chore, by nie rozpylać chemii na całej roślinie.” (akapit 9)

Podobno taki sposób nawożenia roślin może obniżyć ilość użytych chemikaliów aż dziesięciokrotnie, znacznie zwiększając przy tym bezpieczeństwo pszczół. (akapit 9)

- **b) 1 pkt**

Refleksje typu:

- Dbałość o naturalne środowisko, by nie dopuścić do dalszych zmian klimatycznych, może również przyczynić się do poprawy stanu zdrowia pszczół.

- *itp.*

Część II **(30/100)**

Płynna wypowiedź na temat, przy użyciu około 100 słów

„Wydaje się, że wśród ludzi jest jeszcze bardzo niewielka świadomość strat, jakie przynosi zmniejszająca się populacja pszczół”. (akapit 9)

Używając około 100 słów, skomentuj ten cytat w kontekście istniejących dziś problemów ekologicznych.

Refleksje typu:

- Czy czasem zastanawiamy się, skąd pochodzi nasze jedzenie? Może to się wydać komuś dziwne, ale okazuje się, że znaczną jego część zawdzięczamy w ten czy inny sposób właśnie pszczołom.

- Gdyby tak spojrzeć na nasze jedzenie, które zjemy na obiad, pszczoły odegrały tu swoją rolę, albo zapylając większość owoców i warzyw bezpośrednio, albo zapylając pożywienie dla zwierząt, które my teraz spożywamy. Do tego należy jeszcze doliczyć miód i pszczeli воск.
- Znaczenie pszczoły dla środowiska przyrodniczego i dla gospodarki człowieka jest ogromne. Dobrze żeby o tym wiedzieli nie tylko pszczelarze, ale i całe społeczeństwo. By ludzie zrozumieli potrzebę troski o te bezcenne owady.
- Jeśli te małe insekty, którym zawdzięczamy tak wiele naszego pożywienia, miałyby zniknąć, co byśmy bez nich zrobili?
- itp.

Część III **(40/100)**

Czytelnie napisane wypracowanie na temat, przy użyciu około 300 słów, w którym treść przekazana jest w sposób przejrzysty, spójny i w miarę płynny

Napisz wypracowanie na jeden z poniższych tematów, używając około 300 słów:

1. Sztuczna inteligencja – rozwiąże wiele palących problemów świata czy też zagrozi naszemu istnieniu?

Refleksje typu:

- Sztuczna inteligencja może nam na pozór pomagać, ale wiąże się z tym różne zagrożenia. Pytanie, czy jest to cena, która warto zapłacić?
- Podobno istnieją już lodówki, które posiadają wbudowaną sztuczną inteligencję. Pozornie jest to dobre, bo lodówka taka informuje nas, czego w niej brakuje i co jest już przeterminowane. Taka lodówka jest nawet w stanie sama zamówić, np. na Amazonie, brakujące produkty, uwzględniając nasze wcześniejsze preferencje.
- Posiadanie takiego urządzenia u siebie wiąże się jednak z pewnym niebezpieczeństwem, a mianowicie różne korporacje zyskują tą drogą wgląd w naszą najbardziej prywatną sferę, czyli nasz dom. Całkiem nieświadomie my sami udostępniamy im nasze preferencje, które później mogą być wykorzystane do wciskania nam niepotrzebnych produktów.
- W najgorszym wypadku taka lodówka mogłaby „szpiegować” nasze rodzinne rozmowy przy śniadaniu, a potem sprzedawać te informacje autorytarnym rządowi.
- Podsumowując, sztuczna inteligencja wiąże się z wielkimi niewiadomymi i, moim zdaniem, nie warto ryzykować.
- itp.

ALBO

2. Rok przerwy po szkole średniej jest dobrym rozwiązaniem czy stratą czasu? Udziel odpowiedzi, uwzględniając oba przeciwstawne punkty widzenia.

Refleksje typu:

ZA:

MOGŁABY TO BYĆ OKAZJA:

- do zrelaksowania się po maturze przed uniwersytetem
 - do zobaczenia świata i poznania nowych ludzi z różnych środowisk
 - do zdobycia doświadczenia zawodowego
 - do zarobienia pieniędzy
 - do odkrycia nowych zainteresowań
 - by stać się bardziej niezależnym
- itp.

PRZECIW:

ISTNIEJE JEDNAK NIEBEZPIECZENSTWO:

- utraty motywacji i wypadnięcia z rytmu
 - zapomnienia zdobytej wiedzy i sposobu uczenia się
 - utraty kontaktu ze znajomymi
 - przebulania dużych sum pieniędzy
- itp.

